

Szondolat

Szerkeszti: Kemenes Lajos

Tartalom:

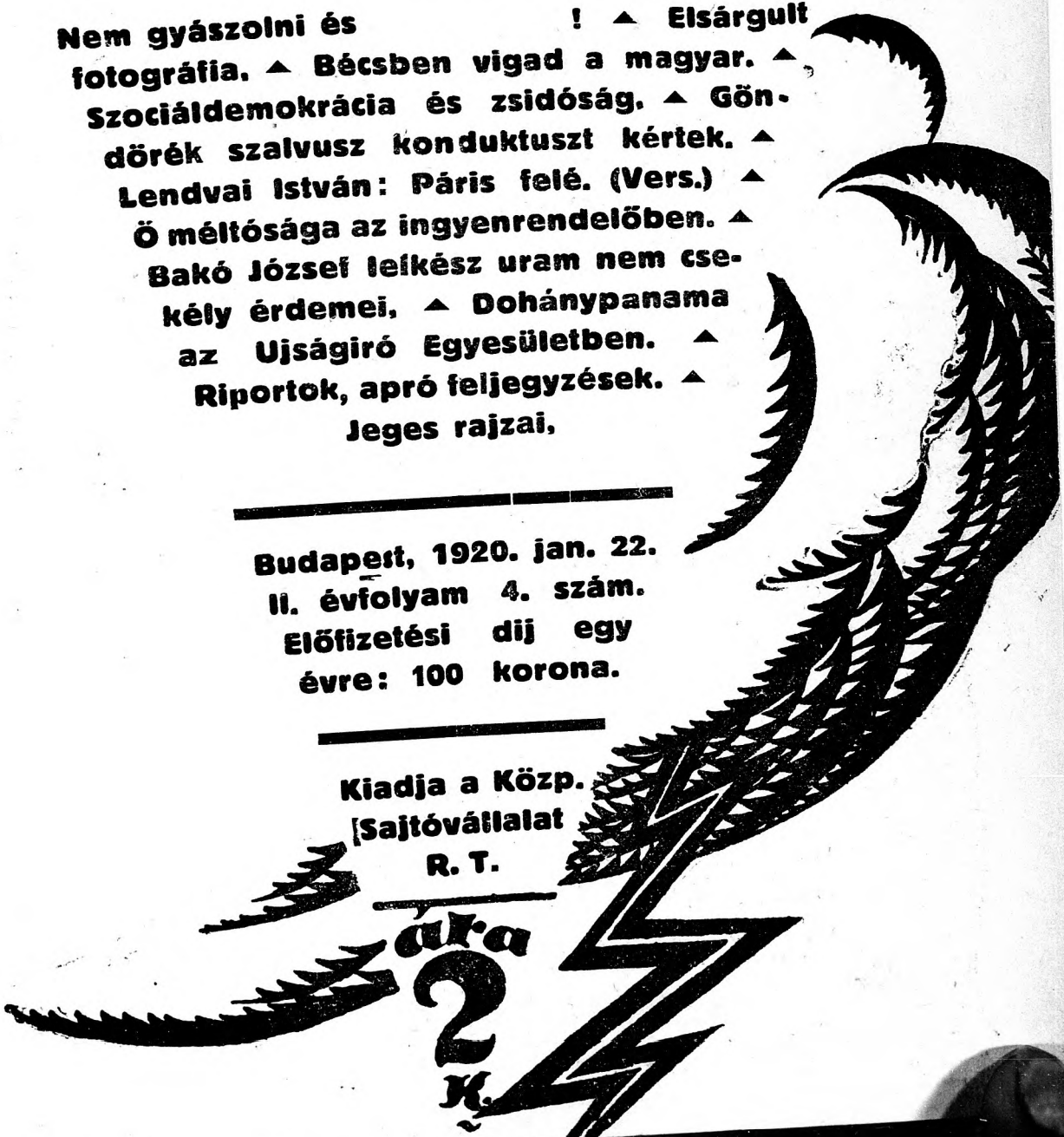
Nem gyászolni és ! ▲ Elsárgult
fotográfia. ▲ Bécsben vigad a magyar. ▲
Szociáldemokrácia és zsidóság. ▲ Gön-
dörék szalvusz konduktuszt kértek. ▲
Lendvai István: Páris felé. (Vers.) ▲
Ő méltósága az ingyenrendelőben. ▲
Bakó József lelkész uram nem cse-
kély érdemei. ▲ Dohánypanama
az Ujságíró Egyesületben. ▲
Riportok, apró feljegyzések. ▲
Jeges rajzai.

Budapest, 1920. jan. 22.
II. évfolyam 4. szám.
Előfizetési díj egy
évre: 100 korona.

Kiadja a Közp.
[Sajtóvállalat
R. T.

2

K.

Legyen

A jogászvilág
nélkülözhetetlen
szaklapja a

„Magyar Jogi Szemle“

A Magánjog Tára, Hiteljog Tára, Polgári Törvénykezési Jog Tára, Büntetőjog Tára mellékletekkel együtt. Kéthetente jelenik meg. Kérjen mutatvány számot. Kiadóhivatal Gerlóczy-u. 11.

Hirdetéseket a Nemzeti Ujság, Uj Nemzedék, Uj Lap, Gondolat, Répes Krónika és Neue Post-ra felvesz a kiadóhivatal, Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11.

Megalapítjuk a keresztény magyarság nagybankját. Fektesse mindenki nélkülözhető pénzét a

MAGYAR NEMZETI GAZDASÁGI BANK

részvényeibe. Ez a legjobb tőkebefektetés. A bank 50.000.000 K alaptőkével alakul. Egy részvény ára az alapítási költséggel együtt 105 korona. Részvényeket jegyezni lehet az alapítók iró-dájában, IV., Gerlóczy-utca 11. I. emelet.

Sajtóügyi tanulmány

Helyreigazitási jog

Irtó dr. őhídi Légmán L.

Ugy a jogkereső közönségnek, mint a szerkesztőségeknek nélkülözhetetlen utmutató. Ara 8 K. Kapható a szerzőnél:

Bpest, VIII., József-körút 37-39. I. 7.

MÉG MINDIG NEM TUDJA,

hogy a nemzetietlen, erkölcsetelen sajtó juttatja a bolsevista gajdeszba Magyarországot?

MÉG MINDIG NEM TUDJA,

hogy csak a becsületes, őszinte, komoly, nemzeti keresztény sajtó mentheti meg jövőnket?

OLVASSA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., GERLÓCZY-U. 11.

Szerkesztőségi órák mindennap 11 és 1 óra között. Kéziratokat nem adunk vissza.

Előfizetési ár: egy évre 100 K, fél-évre 50 K, negyedévre 25 K.

a NEMZETI UJSÁG-ot,
az UJ NEMZEDÉK-et,
a GONDOLAT-ot,
a RÉPES KRÓNIKÁ-t,
az UJ LAP-ot
és a NEUE POST-ot.

Kiadja a Központi Sajtóváltó
részv.-árs. IV., Gerlóczy-u. 11.

Sondolat

Nem gyászolni

!

Nincs mit gyászolni azon a papíron, amelyet Párisban átnyújtottak nekünk. A gyász a a befejezett és örökre reményeveszett halálnál kezdődik. A gyászt akkor viseljük anyánkért, amikor az orvos már megállapította, hogy — kiszenvedt. A magyarság nem halt meg és a magyar erdők, hegyek, folyók nem hasadtak szét azon a vonalon, amelyet a békekomédia térképére kicirkalmaztak. Igen: szálljunk magunkba, legyünk komolyak, tüntessünk s a tüntetés színe lehet akár fekete is: de szívünkben ne gyászoljunk. Gyászolnivalója csak Nyugat-Európának van, mert az ő becsületét, az ő komolyságát, megbízhatóságát, értelmességét és jövőjét, nyugalmát szögezték koporsófüdél alá Párisban. Hogy aztán ő fölrepszti-e még ezt a koporsófüdélét, az az ő dolga. Mi élünk, mi a párisi komédián szívből

nevetünk s nincs miért azt sugallunk Erdély, a Felvidék és a Délvidék felé, hogy már minden elveszett és testvéreink felköthetik magukat a mestergerendára, mert lám, már mi is csak gyászolni tudunk, mi, akiknek hátán nem suhog szöges korbács, akiket nem üldöznek ki hajlékunkból és nem terelnek tömlöcökbe. Nem gyászolhatunk, nagyon sajnáljuk a feketefátylas defaitistákat, de nem szolgálhatunk gyással,

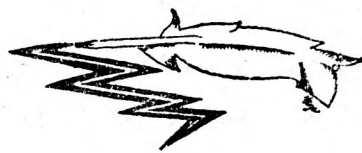
Nem gyászolunk, hogy aztán ha három vármegyét kegyeskednek visszaadni, akkor az új Károlyisták diadalt ujjonghassanak és azt szavalhassák, hogy most már emeljük föl fejünket a gyász hamujából, mert ime nyertünk, a legfőbb tanács megkegyelmezett. Nem kell sem gyász, sem holmi „enyhitett“ békeföltételek: nekünk a határaink kellene s ezek a határaink megvannak, mieink 1918 november óta

Sondolat

hanem a cselekvésnek azt az okosságát, a jó szimatnak azt a tévedhetetlenségét, amely a négy fal közt gondolkozó, papírrágó és agyké-
rőző embernek mindig kalandor-
ságot jelentett, akárcsak Napoleon.
Most a vezéri polc azoké, akik
talán nem is tudnak minden lépést
megmagyarázni, logikus érvekkel
alátámasztani, gondolatrend szerbe
jászioszkáritani, de az Idő látha-
tatlan paripáját nyargalják vág-
tatva, s akikről majd a pennarágó
hisztórikusok csak holnapután tudják
„leszürni“ azt a megállapítást, hogy
a história emberei voltak. Ezek kap-
ják maguk mögé nyeregbe a dolgo-
kat és az embereket, s mindenki szó-
fogadjuk legyen. A költők ideje ez,
a váteszeké, akár toll a kardjuk, akár
karddal írják a történelem strófáit.
A lázas embereké, a cselekvés isteni
lázáé, amely olyan eleven és mély,
mint a szélvihar járása és mint az
erdélyi könny és remény. Egy kicsit
„felelőtlen“ elemekre hagyjanak ma
mindent, mert az ő felelőtlenségük
csak egy magasabbrendű felelősséget
jelent: ők ugyanis nem sablonoknak
és paragrafusoknak, nem pápasze-
meknek és vasaltkabátoknak felelő-
sek, hanem a történelem démonjá-
nak, amely őket sodorja, s az el-
jövendő magyar százesztendőnek.

Csongor.

Egy-
szer már kipróbáltuk az agylágyul-
tak pacifizmusát, — most vigyázzunk
az „okos“ emberek defaitizmusára,
nehogy most az sodorjon megint a
pokolba. Ha elmúlt idők napjait
szeretitek idézni, ma az egyetlen
Sükeyt idézzétek, aki megmondta a
Pilvax-kávéházban, hogy „ne hall-
gassatok az okos emberekre.“ Az
okosságot macskakörmök közé irtuk,
s nem az eszeveszettséget hirdetjük,

Elsárgult fotográfia

1920. január.

Szép öregurak homlokán volt egy ismeretlen ránc, melyet nem egészen értettünk és az albumokban egy fotográfia, melynek sápadtsága jelentette a divatjamúlt, hamvábanholt, majdnem érthetetlen szót: „honfibu.“

Most egyszerre ránkcsapott, kézfelfoghatóan, mint egy gyomorrák. Jaj, rettenetes és szépség nélkül való szenvedés, álomtalan tébolygás a párnák közt, virrasztás hajnalban egy ködös ablaknál. Minden reggel újra el kell hinni, hogy így van, mert az agyunk nem fogadja be és napközben is gyakran elfelejtjük. Akárcsak új halottunk lenne. Még nem tudtuk megtanulni, hogy nincs és beszélünk róla, idézzük őt, halljuk a szavát a másik szobából. Kassára, Pozsonyba, Aradra, Temesvárra, Szabadkára, Nagyváradra, Kolozsvárra akarunk utazni. Akkor aztán a valóságra eszmélünk. Amit tettünk és gondoltunk eddig, a taglejtésünk, a szavunk, az írásunk egy húszmillió népnél szólt és most minden mozdulatunkkal beleütközünk valami csunya, valami szük, valami rab korlátba. Lehet így élni?

Ha halálos szerencsétlenség történik velünk, a lélek hamarosan elfelejti a lényegét és figyelni kezdi a külső körülményeket, majdnem érdektelenül. XVI. Lajos halálos útján a párisi cégtáblákat olvasgatta. Így nézzük mi a körülöttünk zajgó életet. Január derekán tavasz van. Mintha a természet a szokatlan és vad dolgok láttán megörülne és félrebeszélne, a kertekben rügyet hajtanak a platánok és almafák, a Duna pedig azt álmodja magáról, hogy tenger, kísétált a kocsitakra és a jegyváltó bódé mellett az utcán — kétméteres vízben — gőzhajók járnak.

Budapest azonban nem változott. Ő ma is régi életét éli. Barjaiban hajnalig táncolnak, pezsgőznek, a „sirt, hol nemzet sülyed el“, tőzdespekulánsok és festett nők veszik körül. Verik a zongorát, a döglött Ausztria döglött kupléit ordítják karban. „Hast du den kleinen Pollak nicht geseh'n?“ Azt kérdik tőlünk, hogy nem láttuk-e a kis Pollákot...

Bécsben vigad a magyar

A bécsi magyar emigránsok keservesen siratják a hazát. Az oszt-
rák főváros tele van velük, a Ring és a Graben ismerős alakjai lettek és mindenütt látni lehet őket, ahol mulatság, szórakozás és üzlet van Bécsben. A haza sorsán szomorkodnak és sirva vigadnak a bécsi magyarok, akik cigány mellett búsulnak és aggódnak a magyar hazáért, amint az itt következő bécsi ujsághirdetések bizonyítják:

Magyarok találkozóhelye!

Nyári József,

a hírneves cigányprimás naponta

Café Josefstadt

kávéházban hangversenyez.

Magyar cigány mellett vigadnak a bécsi magyarok. Magyar cigány muzsikál nekik a bécsi kávéházban, magyar nótát húzatnak a fülükbe és magyar nótát énekelnek cigányzenére a volt császárvárosban s a jó bécsiek bizonyára sajnálják és szánják a derék honfiakat.

Sokan vannak Bécsben emigráns magyarok. Egy kávéház nem elég nekik, sőt kettő sem.

Grand Café

Blau József

Bécs, Praterstrasse 48.

*Magyaroknak minden este a híres cigány-
primás VIZVÁRI BÉLA muzsikál.*

A Café Josefstadt és a Grand Café mellett magyar cigány játszik a Ritz-kávéházban is:

Nyári Rudi,

*a kedvelt cigányprimás zenekarával es-
ténként 7 órától*

a

Ritz-kávéházban

I., Spiegelgasse 10. (Tel. 4212.)

hangversenyez.

A Café Bürgertheater-ben esténként előkelő magyar hangverseny van. Magyarok... magyarok... vajjon csakugyan azok? Vagy csak magyaroknak mondják magukat? Tényleg a magyar haza fiai? Ha csakugyan azok, akkor itt a helyük, a nagy munkában, a nagy feladatban, ami most az egész magyarságé: dolgozni és ujjaépíteni, amit az ál-magyarok leromboltak. Bécsből ne szeresse magyar a magyar hazát, Bécsben ne sirassa magyar a magyar hazát, bécsi fényes kávéházban ne flancojlanak magyar zeneszóra, magyar nóta mellett, magyar cigányprimással!... Csínálják inkább azt, amire ugyanakkor ez a hirdetés hívja fel őket:

**Magyarok vesznek
és eladnak**

*aranyat, platinát, briliánsot, ezüstöt stb.
közvetlenül S. HOLZAPFEL ékszerész-
nél, Bécs, VI., Mariahilferstrasse 39.
stb. stb.*

Ez mindenesetre méltóbb és megfelelőbb foglalkozás a bécsi magyaroknak.

Szociáldemokrácia és zsidóság.

A szociáldemokrata vezetők nálunk épp úgy, mint Ausztriában és Németországban, legnagyobb részt zsidók. Marx és Lassalle épp úgy zsidók voltak, mint Adler és Bauer Bécsben, Weltner, Kunfi, Buchinger, Kun Béla, Szamuely, Pogány és Böhm Budapesten. Mi ennek az oka?

Sokat lehetne e kérdés megvilágítására felhozni; a lényegét azonban abban láthatjuk, hogy a zsidóság élelmes faj lévén, jókor észrevette azt a hatalmas feszítőerőt, amely a munkástömegek sanyaru helyzetéből fakadó elkésredésben rejlik s észrevette azt is, hogy aki a munkásmozgalmak élére áll, jelentékeny politikai hatalomra tehet szert. Maga *Lassalle*, a szociáldemokrácia leglelkesebb terjesztője, sőt gyakorlati megteremtője, elárulja ezt feljegyzéseiben. A boroszlói kerskedő fia már gimnázista korában arról álmodozott, hogy a zsidóságot hatalomra juttassa. A korán érett ifju már 15 éves korában e sorokat írja naplójába:

„(1840. febr. 2.) Azt hiszem, én vagyok a világon a legjobb zsidók egyike, bár nem tartom be a szertartási törvényt. Képes volnék rá, hogy mint az a zsidó Bulwer „Leilá“-jában, életemet tegyem kockára, csak hogy a zsidókat a mai nyomasztó helyzetükből ki-

vezessem. Még a vérpadtól sem riadnék vissza, ha ezáltal újra tisztelt néppé tehetném őket. Ó, ha gyermekálmaimmal foglalkozom, mindig az a kedvenc gondolatom, hogy egyszer a zsidók élén haladva, fegyverrel kezemben tegyem őket ismét önállókká.“ Majd ismét július 30-án ezt írja: „Mégint ezek az izetlen történetek, hogy a zsidóknak keresztény vérre van szükségük. Ugyanez a történet majd Damaszkuszban, majd Rodusban, majd Lembergben. De hogy ezek a vádak a világ minden részén kiujulnak, bennem azt az érzést keltik, hogy az idő csakhamar megéri rá, hogy csakugyan keresztény vér által segítünk magunkon. „Segíts magadon, az Isten is megsegít.“ A kockák kezünkben vannak; attól függ, hogyan játszunk velük.“ (Tagebuch, 85., 86., 182.)

Vérét ugyan Lassalle nem ontotta a zsidókért, — egy lenge erkölcsű nőért vívott párbajban esett el 1864 aug. 18-án, — de csakugyan sikerült egy mozgalmat teremtenie, mely látszólag ugyan a munkásság javát célozza, valóságban azonban zsidó forradalmi vezéreket juttat hatalomra a keresztény népek felett s a társadalmi és munkáskérdés igazságos és egészséges megoldását éppen tulzásai és szertelenségei folytán mindenütt késlelteti.

Lassalle találmánya az ugynevezett „munkabér-ércztörvény“, mely szerint a munkaadó a munkásnak mindig csak annyi bért ad, amennyi az élete fenntartásához okvetlenül szükséges. Ezt a „törvényt“ maga *Marx*, a szociáldemokrácia elméleti megteremtője, hazugságnak s valótlanágnak nevezte. A német szocialisták

egyik fővezére, Liebkecht, a hallei pártgyűlésen 1890-ben így beszélt róla: „Ez az érc törvény valóságban nem létezik. Ezt a kifejezést Lassalle agitációs célokra használta s azóta is nagyszerű szolgálatokat teljesített.“ Tehát tudták, hogy hazugság s mégis még vagy husz évig bolondították, sőt a mai napig bolondítják vele a munkásnépet!

A társadalom megújítására, a munkásság sorsának gyökeres megjobbítására okvetlenül szükség van. De ezt a munkát csak becsületos, őszinte emberek végezhetik a keresztény igazságosság és szeretettörvény alapján.

Göndörék szalvusz konduktuszt kértek.

A Bécsben tanyázó újságíró-elvtársaknak, akiknek javarészt — köztük Göndör Ferencet és Weltner Jakabot — a pesti újságírók egyesülete még mindig nem tart megértetteknek a kizáratásra, gyöngén megy a soruk. Egyikük-másikuk nem átalotta pénzsegélyért fordulni a pesti újságíróegyesülethez, — hogy kaptak-e: nem tudjuk, de ha kaptak volna, nem csodálkoznánk rajta. Ugy látszik, a méltóságos népbiztos urak és b. családjaik maguknak tartogatják a Karlsteinba mentett súlyos milliók ma-

radványait, másrészt meg a pesti jóléthez és eleganciához szokott betűproletárok kezén hamar elolvad a pénz a bécsi drágaságban. Hogy nagy bajok vannak, az abból is kintünik, hogy Göndör nyelvöltögető hetilapocskája (amelyben különben Göndör most már kisüti dühében, hogy mégis Szamuely Tibornak volt igaza) nagyon rendszeriellenül jelenik meg: hol két hét, hol három hét telik belé, amíg friss mecénás jelentkezővén Judeából, a lángelméjű Göndör Ferenc és Hajnal Jenő haragvó iráskái megjelenhetnek Bécs utcáin.

Az emigráns elvtársakat egyébként nagyon elfogta mostanában a honvágy. Nem tudni: a nyomor miatt-e, vagy pedig azért, mert szükségüket érzik a Conti-utcában, — denikve: Göndör Ferenc, Böhm Vilmos, Weltner Jakab, Hajnal Jenő és Diószegi Tibor elvtársak azzal a kéressel fordultak illetékes helyre, hogy eszközöljön nekik szalvusz konduktuszt Budapestre. Illetékes helyen természetesen elutasító választ adtak a haza vágyó és elfogadási paranccsal kitüntetett elvtársaknak. Marad a megoldatlan kérdés: miért kíváncsoznak haza Göndörék? Talán a bolsevista futárszolgálatban bajok vannak? Talán a Conti-utca nem szolgálja nélkülük elég tehetségesen a Nagy Űgyet? Vagy hamzskhá Göld?

Páris felé.

(Egy irredentista-ciklusból.)

Irtá: **Lendvai István.**

1.

Gyűlöljete! Már ugysincs irva más.
Ez sorsotok és ez sírversetek,
hogy minket ti csak gyűlölhessetek!

Álkrisztusos komédiák! függönyt reá!
Mezítlen álljanak minden valók,
ordas szájáról pusztuljon a csók.

Nincs mit szeretned rajtunk, rongy Nyugat.
Hitvány herélt, ki néked hizeleg.
A férfiaktól más az izenet.

Mert seb vagyunk, — de testünk száz sebén
Nyugatnak egy-egy szégyene pirul.
Ne szóljunk tán a mult csatáirul?

Mert seb vagyunk; — de annyit még szurony
se gyilkolt rajtunk, mennyit árulás,
mivelt szavakkal mézes, átruhás.

Mert seb vagyunk, — de úrnak jár a seb,
botor bolondnak, csúfos semmiért,
kinek szerelme tékoz, nem kimért.

S némák vagyunk, kegyetlen némaság,
mint néma nektek Ázsia s Turán,
halálos vendég vénségtek torán.

Némák vagyunk, mint tél alatt az ár,
mely boldog kinnal egyszer fölszakad,
s a völgyi élet sírva megszalad.

Szindbár

Némák vagyunk, mint rejték csillagok,
kiket nem ér fel aggott gondolat.
S majd szólit minket a Parancsolat.

Nincs mit szeretned rajtunk. Irva áll:
barbár csodát nem szivel dögbeteg.
Dicsőség nekünk, mert gyűlöltetek.

2.

Arany még a nap korongja,
nem vagyunk világ bolondja,
százszor is ha útat vétünk,
Isten majd kigyujt minékünk,
ha akarja, majd akarja,
vagy kezével eltakarja,
vagy éjszaka, vagy nap léssen,
rábízta mi azt egészen.

Minket talán azért vernek:
mi vagyunk a csuda gyermek,
főrösztének minket vérbe,
egymásután hétszer hétbe,
ki se jöttünk a fördőből:
már az erdő vénet öszült,
s mire véget ér a fördő:
uj fákból lesz aranyerdő.

Volt egy néma kis királyfi,
element idegent próbálni,
néma volt szegényke szája,
törtek nagy gonoszok rája,
túrta hosszan, sokat állott,
végül anyjéért kiáltott,
szavától meggyult az ország,
tűz ette minden gonosszát.

Ő méltósága az ingyen-rendelőben.

Az ingyenes orvosi rendelőknél mindenütt ki van írva: «Szegénysorsu betegek részére». Szegénysorsu beteg volt ezelőtt a fáradt, szomorú cseléd, a nap-számos, a mosónő és még néhány megtört fia az életnek, akiket állandóan megkínzott meggyötört a sors. Ezek a legkétségbeejtőbb pillanatban, amikor betegség, lappangó kór támadta meg őket és kidőltek a munkából: ott állanak egyedül, támasz nélkül, patika nélkül az ingyenes rendelőszobában és a doktornak úgy köszönnek: kezét csókolom nagyságos ur, nagyon meg vannak szépenve és nem titkolják, hogy félnek a haláltól.

Az ingyenes rendelőknek ez a régi törzspublikuma mostanában megváltozott. A tábla a kapuban most is csak azt mondja, hogy szegénysorsu betegek részére, de a régi szegénysorsuakhoz új szegénysorsuak jöttek: a középosztálybeli, a köztisztviselő-, a hivatalnok-, a mérnök-, a tanár- és az ügyvéd-szegénysorsuak és ezek hozzátartozói. Ezek az emberek mindig szegénysorsuak voltak, tudták és érezték ezt maguk is, de valahogy még sem akarták elhinni. Csak most, a szegénysorsuak részére fenntartott ingyen-rendelőben, most vallják be maguknak kétségtelenül és töredelmesen, hogy ők is éppen olyan szomorú, megvert vándorai az életnek, mint a többi páciens, aki öszszegyül a klinikán, minden reggel 8–9-ig, mert akkor van a jelentkezés és a felvétel.

Már sokan ülnek benn az előszobában, sápadt, beteges arcúak, fér-

fiak feltürt gallérral, nők horgolt téli-kendőbe burkolva és közöttük egy-két jobb szabású fekete télikabát, kopott bársonygallérral és ötesztendős kosztüm, prémgallérral és prémmanzsettával. Csendes sutogás, az ajtó néha megnyílik, új betegek jönnek, csupa hivatalnokformájú ember és régi jómódra emlékeztető urinók vékony aranylánccal a nyakukban, amelyiken picit aranykereszt csillog. Ezek a későn-kelők, akik még nem szokták meg, hogy 7 óra előtt muszáj kibujni az ágyból, a hideg szobában. Bizony, aki későn jön: mehet máshová, vagy jöhet holnap. Itt nincs kivétel, nincs protekció, szigorú pontossággal tartják be a rendelő-órát és minden délelőtt csak annyi beteget vesznek fel klinikai házi kezelésbe, ahány hely előző napon megüresedett.

Még nincs kilenc óra. Folyton jönnek új betegek. Csendes köszönéssel lépnek be, a köszönést senki se fogadja, nem is azért köszönnek, mintha ismerősre akadtak volna, inkább félelemből, vagy hogy éppen mondjanak valamit. Leülnek. Nem egymás mellé, mert nem ismerik egymást. Hallgatnak vagy egy percig, de a tekintetük lassan összefut, mint a sóhajtásuk, amely egyszerre talált feljönni a lélekből és eláruja, hogy közös bajuk, közös szenvedésük van szegényeknek. Ez a sóhajtás bemutatja őket egymásnak, egyszerre összehúzódnak, közelednek a padon, barátkozásból is, no meg azért, mert helyet kell adni az újonnan érkezőknek.

Beszélgetnek. Hogy miről? Nekem itt fáj, nekem itt, nekem már egy hete, de csak most szántam rá magam, hogy orvoshoz jöjjelek... Abba kell hagyni a munkát... Isten ments... az uram postatiszt, alig keres valamit... nekem meg két fiam van... már megint drágább lett minden... ingyen adják-e itt a receptet?... drága a patika is nagyon... És közben jönnek egy-

másután, egyenként, kettesével. Két tucat is van már az előszabában, rögtön három tucat lesz, a kismutató pontosan a kilenceshez ér és a nagy ketyegve átkuszik a tizenkettősön.

Belülről is jönnek, az orvosi rendelőből. Ezek a szerencsések, akikre legelőször került a sor, igaz, hogy már 7 óra óta várnak. A várakozók kíváncsian kérdegetik őket: Milyen bent... milyen az orvos... kedves ember, nem szigorú? Valaki azt meséli, hogy a háboru előtt házi orvos járt hozzájuk, minden héten eljött, aranyos, jókedvű doktor volt, mindig kedveseket mondott, a gyerekeknek cukrot hozoit a születésnapjukra, ha valaki beteg volt a háznál, kétszer-háromszor is eljött egy nap és csak január elsején kellett neki fizetni. Egy ropogós százkoronást borítékba tettek, mellé névjegyét, amire ráírták: B. u. é. k. és az orvos másnap válaszolt és megköszönte.

Most? Kinek telik most orvosra? A szegény embernek bizony nem. És ha az orvost meg tudják is fizetni nagy keservesen: ki gyózi a patikát, a gyógyszereket? Nem, a szegény embernek nem szabad betegnek lenni, a betegség luxus-dolog... Ezt egy magas, karcsu hölgy mondotta a szomszédjának, aki fekete plüss-kabátban ült, szkungszgallérral, a kalapja tavalyi vagy tavalyelőtti, fekete, átalakított, a cipője finom, csak éppen hogy rá van írva a szenvedés, meg a fájdalom.

A bundás ránéz a soványra, szomorú mosolygással, látszik rajta: nagyon örül annak, hogy végre ő is megszólalhat, mert eddig csak hallgatott. A szomszédnője tetszik neki, jól van felöltözve, egy kicsit még gondolkozik, hogy milyen formában kell itt ismeretséget kötni, aztán egyszerűen és szó nélkül bemutatkozik. A nevét nem lehet érteni, csak annyit, mikor azt mondja: ... miniszteri tanácsosné vagyok. A

soványnak felragyog a szeme. Eddig búsan és kényelmetlenül üldögélt a várószobában, nem tetszett neki a horgolt nagykendő, a bekötött fej és a sok kitaposott cipő, de most egyszerre elfelejt mindent, hogyné, mikor méltóságos asszony ül mellette, eleven, élő méltóságos urinó! Ilyen előkelő ismeretségre biztosan nem is számított soha életében, valami hivatalnokné lehet, ő is morog valamit, mikor bemutatkozik, de ilyenkor úgy sem lehet a nevet megérteni.

Összébb huzódnak egymáshoz. Eleinte alig mozdul egyet-egyét az ajkuk, hogy gyenge szavakat ejtsenek. Aztán lassanként belemelegetszenek a barátkozásba, ő méltósága és a szomszédja, két előkelőség az ingyenes rendelőben, ahol sok betegnek még kendő sincs a fején, ebben a téli hidegségben, a kicsi cselédkontyok úgy ülnek a fejeken, mint a gond és orcáikon ott a hatása annak a csunyítószernak, amit úgy hívnak: szegénység. Megrongált, elárvult, rokkant asszonyok, elhagyott, tengődő, nyomoruságos férfiak, nem jó őket sokáig nézni, mert sirni kellene velük, vagy legalább is szólni hozzájuk, külön megvizsgáltani mindnyájukat és kinyilvánítani előttük, hogy mit is érez az ember, ha együtt látja ezt a sok fájdalmas bánatot és beteg szomorúságot a klinikai ingyenes rendelőszobában.

A méltóságos asszony most már folyékonyan diskurál: ... A villamosban valami kövér, pocakos ember ült velem szemben, három briliánsgyűrű ragyogott az ujján, óriási kő volt mindegyikben, de rettenetes hagymaszag jött ki a száján, majd elszedültem tőle, úgy látszik, foghagymás kolbászt evett reggelire...

És elhallgat. A betegsége jut az eszébe, Istenem, ha felvennék a klinikára... jó meleg szoba, jó koszt és már itt is az a tiszta, orvos-kórház-patika-szag... Ő mélt-

tósága mellre szíjja a szagot, majdnem olyan, mint valami szanatórium. Az ingyenes rendelőben nem érez semmi hagymát. A hagyományosak most szanatóriumban kezeltek magukat.

Bakó József lelkész uram nemcsekély érdemei

Mikor Coriolanus sebeit muto-gatta a római piacokon, ugyancsak szerény kis hivatozasi alapot talalt Bakó József lelkész uramhoz képest, aki 6967 darab, azaz hat-ezerkilencszázhatvanhét darab jótéménynél eggyel sem kevesebbel dicsekedhetik Nagykovács választói előtt. Közérdekű munkásságát minden szónál jobban dicséri az a Kimutatás, amelyet Szücs Ambrus nagykovácsi polgár szerkesztett össze a választópolgárok és polgárok intelmére.

Kimutatás

Bakó József helybeli ref. lelkész s városunk 1910. évi június 10-től 1918. évi november hó 16-ig volt országos képviselőjének városunk és ennek lakossága érdekében végzett képviselői munkálkodásáról:

1. A királyhoz 3 kegyelmi kérvényt felterjesztett. 2. Orvosi klinikára elhelyezett 3 beteget. 3. Kuriára beterveztett 6 kérvényt. 4. Siketnéma-intézetbe elhelyezett 6 gyermeket. 5. Tanárnémet kineveztetett 3 embert. 6. Téhol-dába elhelyezett 9 embert. 7. Igazságügyminiszterhez beterveztett 12 kérvényt. 8. 12 öreg honvédnek honvédsegélyt eszközölt. 9. Hülyék intézetébe elhelyezett 4 gyermeket. 10. Gazdatiszté kineveztetett 4 embert. 11. In-

gyenes szanatóriumi helyet szerzett 8 tüdőbetegnek. 12. Budapesti és más rendőrséghez állásba helyezett 15 embert. 13. Tanárképző-intézetbe felvételt 5 embert. 14. Adóhivatali állásba helyezett 15 embert. 15. Harcban elesett 5 hős hullájának meghozatalát eszközölte. 16. Biróvá és bírósági tisztviselővé kineveztetett 6 embert. 17. Országos javítóintézetbe elhelyezett 12 rossz gyermeket. 18. Villamos vasúthoz állásba helyezett 25 embert. 19. Biztosító intézetektől a járandóságot kieszközölte 27 embernek. 20. Ovónőnek kineveztetett 8 nőt. 21. Miniszterelnökséghez beterveztett 28 kérvényt. 22. Kiseb hivatalt állásba helyezett 48 embert. 23. Különböző hatóságoknál igazságos ügyben segített 41 emberen. 24. Pénzügyminiszterhez beterveztett 52 kérvényt. 25. Állispánhoz, főispánhoz beterveztett 23 kérvényt. 26. Tamitová kineveztetett vagy megválasztatott 24 embert. 27. Tanító-nővé kineveztetett vagy megválasztatott 21 nőt. 28. Utazási engedélyt eszközölt a hadi színtérre 63 nőnek. 29. Földművelésügyi minisztériumba beterveztett 123 kérvényt. 30. Különböző vasuti állásokba helyezett 97 férfit és nőt. 31. Kereskedelmi minisztériumba beterveztett 327 kérvényt. 32. Belügyminisztériumba beterveztett 229 kérvényt. 33. Különböző segélyeket eszközölt 342 embernek. 34. Büntetését enyhítette 147 embernek. 35. Postához kineveztetett 42 férfit és nőt. 36. Kesergő családok nevében katona kedvesöknek levelet írt 455-öt. 37. Hadifogoly-tudósító intézetnél tudakozódott 448 ember után. 38. Vallásügyi minisztériumba beterveztett 131 kérvényt. 39. Honvédelmi minisztériumba beterveztett 575 kérvényt. 40. Vöröskereszt Tudakozó Intézetnél tudakozódott 387 ember után. 41. Pénzügyigazgatósághoz beterveztett 88 kérvényt. 42. Peres eljárási ügyekben segített 275 emberen. 43. Hadisegélyt eszközölt a rendeletek értelmében 562 családnak. 44. Beteg katonát távoli kórházból városunkba vagy Kecskemétre hozatott 1069-et. 45. Miniszteri rendeletek értelmében több-kevesebb szabadságot eszközölt s meghozatott a szabadságra 1182 katonát. Segített összesen 6967, azaz: Hetezerkilencszázhatvanhét emberen és ezeknek családján vagy hozzátartozóin.

Éljen Bakó József Nagykovács képviselőjelöltje !!

Dohánypanama az Ujságíró Egyesületben.

A Budapesti Ujságírók Egyesülete a kommün idején hallgatott. Egyetlen életmegnyilvánulása az volt, hogy Márkus Miksa, immáron a Magyarországi Ujságírók Egyesületének elnöke, Magyar Miklóst március végén keblére ölelte. Ezenkívül nem történt semmi. Az egyesületet nem oszlatta fel a tanácskormány, tekintettel arra, hogy Szabados Sándor népbiztos egyik oszlopa volt az egyesületnek és — a klubhelyiségben kifosztotta kollégáit. A rossz nyelvek azt beszélték, hogy a népbiztos elvtárs hamisan játszott, azonban az efféle kevésbé botránkoztak meg akkori- ban az emberek.

Volt azonban az egyesületnek egy funkciója, amely feltétlenül hasznos volt mindenkire, aki dohányzott. Az egyesület alkalmazott titkára ugyanis kisebb-nagyobb időközökben értesítette az egyes szerkesztőségek bizalmiférfiát, hogy írják össze a dohányosokat, akik bizonyos mennyiségű cigarettát, szivart vagy dohányt fognak kapni. Az első ilyen osztás még áprilisban volt. Akkor még elég tisztességes kvantumot sikerült kiszorítani az egyesületből. Fájdalom, később ez egészen megváltozott. Hogy miért, azt majd később meg fogjuk tudni.

Az egyesületnek, ami természetes is, sok cionista érzésű tagja volt és van ma is. Ezek egészen nyíltan a zsidó faji szolidaritás alapján állanak. Ez ellen nem lehet senkinek sem kifogása, a dolog őszinte és nyílt. Az egyesület cionistái még a háboru harmadik esztendejében szereztek egy orosz

hadifogoly szolgát, aki zsidó és Zsaki névre hallgat. Vezetéknevét nem is érdemes megjegyezni. Zsaki eleinte egy árva kukkot sem tudott magyarul, azonban rendkívül ügyes és intelligens embernek mutatkozott. Féléven belül jobban beszélt magyarul, mint — mondjuk — Szabó Imre elvtárs. Levetette a hadifogoly-ruhát és civilbe öltözött. Tett-vett és sürgött, egyszerre csak nélkülözhetetlenné lett. Lassanként tollasodni kezdett. Az ujságírók észrevették, hogy Zsaki urnak pénze van, amelyet természetesen üzlet útján szerzett. Zsaki ugyanis árdragitással és lánckereskedelemmel kezdett foglalkozni. Ezen a téren a legteljesebb szakértelmet árulta el és fájdalom, előfordult, hogy a szegényebb ujságírók hozzá fordultak kölcsönért. Zsaki ezzel aztán olyan pozíciót szerzett, amely megingathatatlanak minősült. Zsaki nem elégedett meg azzal, hogy pénzt szerzett, hanem társadalmi babérokra is vágyott s kifelé ugy szerepelt, mint az egyesület segédtitkára.

A kommün idején természetesen Zsaki elvtárs is csatlakozott az új gondolathoz, anélkül azonban, hogy a lánckereskedelemről letett volna. Ez nem lett volna baj. Szereplése azonban, fájdalom, bekapcsolódik a szivarosztás nagy problémájába. A szivart és dohányt ugyanis Ujvári Péter, az egyesület titkára osztotta el. Az osztogatásnál azonban Zsaki, a segédtitkár, végzett lényeges funkciót. Ezzel ezt a fejezetet le is zárjuk.

A kommün második felében a szivarosztás mind szűkebbre szorult mennyiségben és mind szélesebbé terjedt időben. Magyarra fordítva: ritkán kaptak, de keveset. Aki szivni akart, az kénytelen volt Zsakihoz fordulni, aki a magyar dohányjövedék szivarjait és cigaret-

táit kizáróan kékpénzben és méregdrágán árulta. A megszorult emberek szívesen fizették neki az uzsorárat. Senkinek sem jutott eszébe, hogy Zsaki elvtársnak honnan van módjában speciális trafikot árulni, amikor egész Budapesten nem lehetett egy szál szivart kapni. Akkoriban nagyobb problémák foglalkoztatták a társadalmat — még az ujságírotársadalmat is — tehát Zsakival nem sokat törődtek. Akadt azonban egyszer valaki, aki összefüggést keresett Zsaki ur magántrafikja és a szivarosztás között. Elkezdett nyomozni. Nyomozásának hamarosan eredménye is lett, még pedig az, hogy a trafikmennységet Zsaki egyszerűen ellopta. Ellopta pedig minden valószínűség szerint néhány olyan funkcionárius támogatásával, kit bűnre csábított a szivar, amelyet nekik Zsaki ur kegyesen meghagyott. Az illető nyomozását közölte a Budapesti Ujságírók szakszervezetével, amely vizsgálóbizottságot küldött ki. A bizottság el is végezte munkáját, összeszedte a terhelő anyagot és a forradalmi törvényszék elé készült vinni az egész botránnyos ügyet. Kiderült, hogy Zsakinak több százezer korona vagyona van. Százezreket lopott el ez a csirkefogó az ujságíróktól. Mig az ujságírók koldusok és szegények maradtak, addig ez az orosz zsidó csaló százezreket szerzett. Tipikusan magyar és tipikusan budapesti történet.

A kommün megbukott, és ezzel együtt lekerült a napirendről a szivarosztás panamája. Most, amikor az Ujságíró Egyesület ismét elkezdte működését, szóba került a panama is és az egyesület választmánya egy bizottságot bízott meg az ügy megvizsgálásával. Elvárjuk, hogy ez a bizottság a legszigorubban veszi a dolgot és a bűnösöket kiszolgáltatja.

A dologhoz csak annyi hozzátenni valónk van, hogy Zsaki elvtárs kilépett ugyan az Ujságírók Egyesületének szolgálatából, de tekintettel arra, hogy az ujságírókkal való barátkozás vagyonhoz juttatta, átlépett az Ujságírók Háztartási Szövetkezetéhez, ahol bizonyára felvette már a főtitkári címet.

Nyilatkozat.

Felkérem a tekintetes szerkesztőséget alábbiak közlésére. A Gondolat 1920 január 1-i számában reám és iskolámra vonatkozó sértő sorokra vonatkozóan következőket jegyzem meg: Egy nem annyira dadogó-sziszegő, mint inkább hisztériás viselkedésű leány rágalmozásáért csak azért nem vettem bírói uton elégtételt, mert felsőbb hatóságom a legnagyobb diszkrécióra utasított. A Színművészeti Akadémiától nem oly okból válltam meg, amely ezzel az ügygel összefüggésben volna, hanem egy hivatásomtól teljesen függetlenül felmerülő anyagi kérdésben tanúsított visszautasító magatartásom következtében. A Beszédművészeti Iskola nem dadogó iskolát jelent, hanem tudatos alapon a legmagasabb művészi cél felé tör.

Tisztelettel
Simonyi Béla.

Ahogy irtuk: Simonyi tanár urnak pechje volt az Akadémián. Diszkrétnek kellett lennie, és úgy látszik, meg is akarták zsarolni. De ő visszautasító magatartást tanúsított. Reméljük, hogy el fogja érni a legmagasabb művészi célt is. Most, hogy személyesen is megismertük, nem is kételkedünk benne.

Fésű-, Parfüm-,
Manicure-
Kazetták,
Franc. parfümök, szappanok
Molnár és Moser
IV., Koronaherceg-utca 11.

Egyetlen keresztény képes hetilap a
„Képes Krónika”
Képei aktuálisak, kiállításuk páratlan,
elbeszélései élvezetesek. — Kérjen mu-
latványszámot. — Egyes szám ára 3 K.
Riadóhivatal: IV., Gerlóczy-u. 11. szám

Mentholatum
eredeti amerikai pipereorvosi kéz-
vörösség, fagyás és nátha ellen
borotválkozás utáni használatra.
Nerudánál Budapest, Kossuth
Lajos-utca 10. sz.

JÓLÉ
naplója és egyéb elbeszélé-
sek. Irta: Szerafini Blanka.
Keresztény családok különös
figyelmébe ajánljuk a Közp.
Sajtóvállalat (Gerlóczy-u. 11.)
kiadásában megjelenő „A mi
könyveink” című sorozatnak
ezt az első kötetét. Most
jelenik meg. Ára 12 korona.

MÁTÉ
MIHÁLY
orvosi műszerész Budapest, IV.
Museum-körut 31. Tel. József 102-74
Értesíti az összes
kórházakat és orvos urakat, hogy külföldi bevá-
sárió-utjáról hazaérkezett és az összes orvosi
műszerek, gummiárak, betegápolási cik-
kek békeminőségben azonnal szállíthatók